

Ministarstvo
finansija

Adresa: Ul. Stanka Dragojevića 2
81000 Podgorica, Crna Gora
www.mif.gov.me

Br: 02-05-041/25-16293/2

Podgorica, 06.06.2025.godine

**Za: MINISTARSTVO PROSVJETE, NAUKE I INOVACIJA, Vaka Đurovića b.b, Podgorica
gospođi, prof. dr Anđeli Jakšić-Stojanović, ministarki**

Predmet: Mišljenje na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama

Veza: Vaš akt broj: 01-011/25-5284/1 od 24.05.2025. godine

Poštovana gospođo Jakšić-Stojanović,

Povodom *Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama*, Ministarstvo finansija daje sljedeće

MIŠLJENJE

Na tekst Predloga zakona i pripremljeni Izvještaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta uticaja na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Dostavljenim izmjenama i dopunama usaglašava se predmetni Zakon sa Zakonom o jedinstvenom vještačenju invaliditeta, uspostavlja se jedinstveni nacionalni kriterijum za vještačenje invaliditeta i na nov način se propisuje postupaka usmjeravanja djece sa posebnim obrazovnim potrebama.

U Izvještaju o analizi uticaja propisa navedeno je da za implementaciju dostavljenog Predloga nijesu potrebna finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore.

Imajući u vidu navedeno, Ministarstvo finansija, sa aspekta budžeta, nema primjedbi *Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama*, uz napomenu da realizacija aktivnosti predviđenih Predlogom bude u okviru sredstava koja se Ministarstvu prosvjete, nauke i inovacija, Centru za stručno obrazovanje i Zavodu za školstvo planiraju godišnjim zakonom o budžetu i Srednjoročnim budžetskim okvirom.

S poštovanjem,

MINISTAR
Novica Vuković

Kontakt osobe:

mr Ivana Radojičić, Direktorat za finansijski sistem i koordinaciju politika, ivana.radojicic@mif.gov.me;
Radmila Martinović, Direktorat za državni budžet, radmila.martinovic@mif.gov.me.

**Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o vaspitanju i obrazovanju
djece sa posebnim obrazovnim potrebama**

Član 1

U Zakonu o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama ("Službeni list Republike Crne Gore", broj 80/04 i "Službeni list Crne Gore", br. 45/10, 47/17 i 145/21) član 4 mijenja se i glasi:

"Djeca sa posebnim obrazovnim potrebama

Član 4

Djeca sa posebnim obrazovnim potrebama, u smislu ovog zakona, su:

1) djeca sa smetnjama u razvoju odnosno invaliditetom su djeca koja imaju dugoročna fizička, mentalna, intelektualna ili senzorna oštećenja koja u sadejstvu sa različitim barijerama mogu otežati njegovo puno i efektivno učešće u društvu na osnovu jednakosti sa drugima;

2) djeca sa teškoćama u razvoju su djeca sa govorno-jezičkim teškoćama, problemima u ponašanju; i druga djeca koja imaju poteškoće u učenju i druge teškoće uzrokovane emocionalnim, socijalnim, jezičkim i kulturološkim preprekama."

Član 2

U članu 10 stav 1 tačka 4 mijenja se i glasi:

"4) stepen potrebne podrške za ravnopravno učešće u obrazovanju obuhvata predlog obima mjera koje su neophodne za punu i efikasnu uključenost djece sa smetnjama u razvoju odnosno invaliditetom u sistem obrazovanja, koji se utvrđuje u skladu sa zakonom kojim se uređuje postupak jedinstvenog vještačenja invaliditeta;"

Član 3

U članu 13 stav 4 briše se.

Član 4

Član 17 stav 1 mijenja se i glasi:

“Radi pomoći u vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama u Zavodu za školstvo odnosno Centru za stručno obrazovanje se organizuju specijalizovane i mobilne službe koje sarađuju sa predškolskim ustanovama, školama, roditeljima i zdravstvenim ustanovama, radi pružanja dodatne i druge stručne pomoći, u skladu sa rješenjem o jedinstvenom vještačenju invaliditeta.”

Član 5

Poslije člana 17 dodaju se dva nova člana koji glase:

„Dostavljanje Rješenja o jedinstvenom vještačenju invaliditeta

Član 17a

Školi, odnosno resursnom centru u koji se dijete upisuje, odnosno koju već pohađa, roditelj djeteta dostavlja rješenje o jedinstvenom vještačenju invaliditeta.

Obavještavanje Zavoda za školstvo, odnosno Centar za stručno obrazovanje

Član 17b

Škola, odnosno resursni centar u koji se dijete upisuje, odnosno koju već pohađa, dužni su da obavijeste Zavod za školstvo, odnosno Centar za stručno obrazovanje, u roku od 15 dana od dana upisa, odnosno uključivanja u obrazovni program.

Zavod za školstvo, odnosno Centar za stručno obrazovanje vode evidencije o podacima iz stava 1 ovog člana.

Sadržaj, način i postupak vođenja evidencija iz stava 2 ovog člana, bliže se uređuje propisom Ministarstva.”

Član 6

Član 18 mijenja se i glasi:

“Postupak usmjeravanja u posebni obrazovni program

Član 18

Postupak usmjeravanja u posebni obrazovni program iz člana 11 stav 1 tačka 3 je postupak kojim se, na osnovu utvrđenog stepena potrebne podrške, određuje integrisano odjeljenje, odnosno resursni centar u koji će dijete biti uključeno.

Postupak usmjeravanja iz stava 1 ovog člana pokreće se zahtjevom, ako u mjestu stanovanja djeteta nema integrisanog odjeljenja, odnosno odgovarajućeg resursnog centra

Zahtjev iz stava 1 ovog člana može da podnese: roditelj, vaspitno-obrazovna ustanova, centar za socijalni rad uz obavještanje roditelja.

Zahtjev iz stava 1 ovog člana podnosi se Zavodu za školstvo, odnosno Centru za stručno obrazovanje.

Uz zahtjev iz stava 3 ovog člana podnosi se i rješenje o jedinstvenom vještačenju invaliditeta, u skladu sa posebnim zakonom.

Zavod za školstvo, odnosno Centar za stručno obrazovanje obavezan je da, prije donošenja rješenja o usmjeravanju, traži mišljenje vaspitno-obrazovne ustanove u koju će dijete sa posebnim obrazovnim potrebama biti uključeno.

Roditelj učestvuje u postupku usmjeravanja u posebni obrazovni program.”

Član 7

Čl. 19 i 20 brišu se.

Član 8

Član 21 mijenja se i glasi:

“Rješenje o usmjeravanju

Član 21

Rješenjem o usmjeravanju određuje se vaspitno-obrazovna ustanova u koju će dijete biti uključeno u posebni obrazovni program.

Rješenje o usmjeravanju obavezno sadrži i rok koji ne smije biti duži od godine dana, u kojem je vaspitno-obrazovna ustanova dužna da prati postignuće i napredovanje djeteta radi provjere ispravnosti usmjeravanja.

Član 9

Član 22 mijenja se i glasi:

“Žalba

Član 22

Protiv rješenja iz člana 21 ovog zakona može se podnijeti žalba Ministarstvu u roku od 30 dana od dana prijema rješenja.”

Član 10

U članu 24 riječi: “uz saglasnost Ministarstva zdravlja”, brišu se.

Član 11

Član 25 mijenja se i glasi:

“Uslovi za upis

Član 25

Prilikom upisa u vaspitno-obrazovnu ustanovu, roditelj djeteta dostavlja rješenje o jedinstvenom vještačenju invaliditeta.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, kad u mjestu stanovanja djeteta nema integrisano odjeljenje, odnosno odgovarajući resursni centar, dijete se upisuje se na osnovu rješenja o usmjeravanju.

Dijete sa posebnim obrazovnim potrebama može da se bez upisa uključi u program rane intervencije do donošenja rješenja o jedinstvenom vještačenju invaliditeta, na osnovu uputa zdravstvene ustanove ili zahtjeva roditelja.

Broj djece u vaspitnoj grupi, odnosno odjeljenju utvrđuje se obrazovnim programom.”

Član 12

Član 26 mijenja se i glasi:

“Obrazovanje kod kuće

Član 26

Zavod za školstvo može, na predlog roditelja, da dijete sa posebnim obrazovnim potrebama uputi na sticanje predškolskog ili osnovnog vaspitanja i obrazovanja koje se organizuje kod kuće.”

Član 13

U članu 30a stav 2 mijenja se i glasi:

“Asistent u nastavi pruža tehničku pomoć, tokom pohađanja nastave, djetetu kome je utvrđen treći ili četvrti stepen potrebne podrške, u skladu sa zakonom kojim se uređuje postupak jedinstvenog vještačenja invaliditeta.”

Poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

“Izuzetno od stava 2 ovog člana, asistent u nastavi može se obezbijediti i djetetu kojem je utvrđen drugi stepen potrebne podrške, u skladu sa zakonom kojim se uređuje postupak jedinstvenog vještačenja invaliditeta.”

Dosadašnji st. 3,4,5,6,7, 8 i 9 postaju st. 4, 5,6,7,8, 9 i 10.

Podzakonski akti

Član 14

Propisi predviđeni ovim zakonom donijeće se najkasnije u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Odlaganje primjene pojedinih odredaba

Član 15

Odredbe člana 10 stav 1 tačka 4 i čl. 17, 17a,18, 19, 20, 21, 22, 24, 25, 26 i 30a st. 2 i 3 ovog zakona primjenjivaće se od 1. jula 2026. godine.

Usmjeravanje u posebni obrazovni program vršiće Zavod za školstvo, odnosno Centar za stručno obrazovanje počev od 1. jula 2026. godine

Usmjeravanje djece u prelaznom periodu

Član 16

Do primjene postupka za usmjeravanje u posebni obrazovni program na osnovu rješenja o jedinstvenom vještačenju invaliditeta, u skladu sa ovim zakonom, na postupak usmjeravanja djece sa posebnim obrazovnim potrebama, primjenjivaće se propisi koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona.

Stupanje na snagu

Član 17

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Obrazloženje

I Ustavni osnov za donošenje zakona

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u članu 16 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojim je predviđeno da se zakonom uređuju pitanja od interesa za Crnu Goru.

II Razlozi za donošenje zakona

Donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama ima za cilj potrebno usaglašavanje sa Zakonom o jedinstvenom vještačenju invaliditeta.

Naime, donošenjem novog Zakona o jedinstvenom vještačenju invaliditeta se na drugačiji način definiše lice sa invaliditetom, odnosno dijete sa smetnjama i teškoćama u razvoju, odnosno invaliditetom. Tako je propisano, da je lice sa invaliditetom lice koje ima dugoročna fizička, mentalna, intelektualna ili senzorna oštećenja koja u sadejstvu sa različitim barijerama mogu otežati njihovo puno i efektivno učešće u društvu na osnovu jednakosti sa drugima. Osim toga, na nov način se uređuje postupak jedinstvenog vještačenja invaliditeta, koji je usklađen sa Konvencijom UN o pravima lica sa invaliditetom. Dakle, u skladu sa navedenim zakonom, postupak će vršiti Zavod za jedinstveno vještačenje invaliditeta, umjesto organa lokalne uprave nadležnog za prosvjetu, koji je ranije, na predlog Komisija za usmjeravanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama, vršio postupak usmjeravanja.

Dakle, doprinosi se zaštiti i osiguravanju punog i ravnopravnog uživanja svih ljudskih prava i osnovnih sloboda od strane svih lica sa invaliditetom, odnosno djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju, odnosno invaliditetom. Tako, pored uvida u dijagnoze bolesti i oštećenja koje su dovele do invaliditeta, neophodno je imati i prikaz potencijalnih prepreka adekvatnom i nesmetanom učestvovanju u zajednici lica sa invaliditetom, bez diskriminacije i na ravnopravnoj osnovi.

Imajući u vidu navedeno, bilo je neophodno usklađivanje jednog broja propisa, kojima se uređuju prava lica sa invaliditetom u različitim oblastima.

Cilj je i uspostavljanje jedinstvenih nacionalnih kriterijuma i metodologije za vještačenje invaliditeta zasnovanih na modelu ljudskih prava, umjesto trenutno dominantnog medicinskog modela.

Dakle, Predlogom ovog zakona se vrši usaglašavanje odredbi koje se odnose usmjeravanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama sa Zakonom o jedinstvenom vještačenju invaliditeta, kao i drugim propisima u ovoj oblasti.

Navedenim usklađivanjem propisa obezbijediće se pravna sigurnost, jednostavnije procedure, bez dodatnih administrativnih prepreka, kao i jedinstvena primjena propisa u praksi.

Imajući u vidu navedeno, značajno će se unaprijediti ova oblast, odnosno unaprijediti postupak jedinstvenog vještačenja invaliditeta u skladu sa modelom ljudskih prava i stepena potrebne podrške za uključivanje djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju i osoba sa invaliditetom u život zajednice.

III Objašnjenje osnovnih pravnih instituta

Predloženim zakonom, doprinijeće se boljoj i preciznoj formulaciji pojmova, odnosno pojedinih odredbi i ugradnji novih rješenja, čime je unaprijeđen postojeći zakon.

Dakle, bilo je neophodno, preciznije urediti jedan broj postojećih odredbi Zakona, kako bi se obezbijedila jedinstvena primjena propisa u praksi.

Predlogom zakona se vrši usaglašavanje sa Zakonom o jedinstvenom vještačenju invaliditeta, gdje se po prvi put uvodi postupak jedinstvenog vještačenja invaliditeta, odnosno na nov način uređuje pojam invaliditeta, kao i određuje nadležni organ, koji će vršiti postupak jedinstvenog vještačenja invaliditeta tj. Zavod za jedinstveno vještačenje invaliditeta.

Takođe, Predlogom zakona precizirana je odredba kojom se definiše, šta se smatra pod pojmom djeca sa posebnim obrazovnim potrebama, odnosno isto se usklađuje sa Zakonom o jedinstvenom vještačenju invaliditeta.

Osim toga, predviđeno je da se uključivanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama u obrazovni program vrši na osnovu utvrđenog stepena potrebne podrške.

Tako, u skladu sa predloženim izmjenama, propisuje se da stepen potrebne podrške za ravnopravno učešće u obrazovanju obuhvata predlog obima mjera koje su neophodne za punu i efikasnu uključenost djece sa smetnjama u razvoju, odnosno invaliditetom u sistem obrazovanja.

Prema novom sistemu procjene invaliditeta, lice sa invaliditetom, odnosno dijete sa smetnjama i teškoćama u razvoju, odnosno invaliditetom, dobiće rješenje o svom statusu i utvrđenom stepenu potreba za podrškom.

Nakon toga roditelj, u svrhu nastavka obrazovanja djeteta, dostavlja rješenje o jedinstvenom vještačenju invaliditeta školi, odnosno resursnom centru u koji se dijete upisuje, odnosno koju već pohađa.

Škola, odnosno resursni centar u koji se dijete upisuje, odnosno koju već pohađa, dužni su da o tome obavijeste Zavod za školstvo, odnosno Centar za stručno obrazovanje, koji vode evidencije o navedenim podacima.

U cilju navedenog usaglašavanja propisa, Predlogom zakona, na nov način se propisuje postupak za usmjeravanje djece u posebni obrazovni program.

Tako je postupak usmjeravanja u posebni obrazovni program postupak kojim se, na osnovu utvrđenog stepena potrebne podrške, ako u mjestu stanovanja djeteta nema integrisanog odjeljenja, odnosno odgovarajućeg resursnog centra, određuje integrisano odjeljenje, odnosno resursni centar u koji će dijete biti uključeno.

Osim toga, zahtjev za usmjeravanje u odgovarajući program obrazovanja, odnosno određivanje integrisanog odjeljenja, odnosno resursnog centra podnosi se Zavodu za školstvo, odnosno Centru za stručno obrazovanje, što do sada nije bio slučaj.

Dakle, Zavod za školstvo, odnosno Centar za stručno obrazovanje donosi Rješenje, po zahtjevu za usmjeravanje u odgovarajući program obrazovanja.

Na navedeno Rješenje može se podnijeti žalba Ministarstvu prosvjete, nauke i inovacija.

Takođe, preciziraju se odredbe kojima se propisuje da asistent u nastavi pruža tehničku pomoć, tokom pohađanja nastave, djetetu kome je utvrđen treći ili četvrti stepen potrebne podrške, kao i da se, asistent u nastavi može obezbijediti i djetetu kojem je utvrđen drugi stepen potrebne podrške.

IV Usklađenost sa evropskim zakonodavstvom

a) Usklađenost predloga propisa sa primarnim izvorima prava Evropske unije:

UFEU; Dio treći, politika i unutrašnje akcije Unije, Glava XII, Obrazovanje, stručno osposobljavanje, omladina i sport, član 165 i 166 – potpuno usklađeno;

b) Usklađenost predloga propisa sa sekundarnim izvorima prava Evropske unije

Ne postoji izvor prava Evropske unije ove vrste sa kojim bi se predlog propisa mogao uporediti radi dobijanja stepena njegove usklađenosti.

c) Usklađenost predloga propisa sa ostalim izvorima prava Evropske unije:

Ne postoji izvor prava Evropske unije ove vrste sa kojim bi se predlog propisa mogao uporediti radi dobijanja stepena njegove usklađenosti.

V Procjena finansijskih sredstava za sprovođenje propisa

Za sprovođenje ovog zakona nijesu potrebna sredstva iz Budžeta Crne Gore.

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA	MINISTARSTVO PROSVJETE, NAUKE I INOVACIJA
NAZIV PROPISA	NACRT ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O VASPITANJU I OBRAZOVANJU DJECE SA POSEBNIM OBRAZOVNIM POTREBAMA

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Predložene izmjene i dopune Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama treba da proces usmjeravanja ove djece sa medicinskog modela prevedu na model ljudskih prava tako što će se odrediti stepen invaliditeta ove djece i stepen podrške koji im je potreban.

Dosadašnji model usmjeravanja djece sa posebnim obrazovnim potrebama baziran je na sistemu usmjeravanja djece koji je sproveden od strane lokalnih komisija. Taj model je zasnovan isključivo na medicinskom pristupu djetetu, dok Konvencija UN o OSI predviđa model zasnovan na poštovanju ljudskih prava. Osim dosadašnjeg uvida u dijagnoze i smetnje djeteta (medicinski model), novi način vještačenja invaliditeta imaće i prikaz potencijalnih prepreka adekvatnom i nesmetanom učestvovanju u zajednici djece sa posebnim potrebama, odn. lica sa invaliditetom, bez diskriminacije i na ravnopravnoj osnovi. Tokom procesa vještačenja invaliditeta djece sa posebnim obrazovnim potrebama biće određen stepen potrebne podrške za uključivanje djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju i osoba sa invaliditetom u život zajednice.

Navedenom izmjenom zakona obezbijediće se pravna sigurnost djeci sa posebni obrazovnim potrebama i njihovim roditeljima, jednostavnije procedure bez dodatnih administrativnih prepreka, kao i jedinstvena primjena propisa u praksi. Dakle, čitav sistem dosadašnjeg usmjeravanja učenika unapređuje se kroz prelazak na sistem određivanja stepena potrebne podrške za uključivanje djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju i osoba sa invaliditetom u život zajednice.

Bez promjene ovog propisa, djeca sa posebnim obrazovnim potrebama bila bi uskraćena za pravo da dobiju adekvatnu podršku koja im je potrebna za potpuno uključjenje u život zajednice.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

Predloženim zakonom, kojim se vrše izmjene i dopune važećeg Zakona o vaspitanju i

obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama, postižu se sljedeći ciljevi:

- 1) usaglašavanje Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama sa Zakonom o jedinstvenom vještačenju invaliditeta;
- 2) uspostavljanje jedinstvenih nacionalnih kriterijuma i metodologije za vještačenje invaliditeta zasnovanih na modelu ljudskih prava, umjesto trenutno dominantnog medicinskog modela;
- 3) na nov način propisati postupak usmjeravanja djece sa posebnim obrazovnim potrebama u obrazovni program.

Jačanje inkluzije i položaja djece sa posebnim obrazovnim potrebama uopšteno predviđeno je i novom Strategijom reforme obrazovanja 2025–2035.

3. Opcije

- **Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati “status quo” opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).**
- **Obrazložiti preferiranu opciju?**

Opcija status quo, odnosno odsustvo regulatorne promjene, nije uopšte razmatrana jer je važno da se postojeći Zakon o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama uskladi sa Zakonom o jedinstvenom vještačenju invaliditeta, a samim tim i sa Konvencijom UN o OSI.

Prilikom opredjeljenja koju opciju promjene regulatornog okvira primijeniti u ovom slučaju, odlučeno je da to bude *opcija izmjena i dopuna postojećeg zakona*, jer se odredbe važećeg zakona mijenjaju djelimično. U tom smislu, *opcija izmjena i dopuna postojećeg zakona* olakšava razumljivost, preciznost i primjenljivost normi i obezbjeđuje dalju razradu koncepcije samog važećeg zakona.

4. Analiza uticaja

- **Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.**
- **Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).**
- **Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.**
- **Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.**
- **Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.**

Predložene izmjene i dopune Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama uticaće pozitivno na djecu sa posebnim obrazovnim potrebama i njihove roditelje, tj. uvešće efikasniji način usmjeravanja učenika u obrazovne programe. Dosadašnji medicinski model usmjeravanja djece sa posebnim obrazovnim potrebama biće zamijenjen modelom koji je usmjeren na ljudska prava.

Predložene izmjene i dopune važećeg Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama neće izazvati troškove građanima i privredi, niti će uvesti bilo kakva administrativna opterećenja ili biznis barijere.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- **Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za**

implementaciju propisa i u kom iznosu?

- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proistći finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

Za sprovođenje ovog zakona nijesu potrebna finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

Tokom rada na izmjenama i dopunama ovog zakona i njegovog usaglašavanja sa Zakonom o jedinstvenom vještačenju invaliditeta korišćena je eksterna ekspertska pomoć. Eksperti su prenosili svoja iskustva iz Hrvatske u ovoj oblasti i na taj način su pomagali da se nađe najbolji modus kod procjene mogućnosti i potreba djece koju ovaj zakon targetira.

O Nacrtu ovog zakona neće biti sprovedena javna rasprava.

7. Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

Ne očekuju se prepreke za implementaciju ovog zakona.

Da bi se ispunili ciljevi, biće preduzeto niz mjera i aktivnosti, a posebno:

- dodatne aktivnosti Zavoda za školstvo i Centra za stručno obrazovanje s ciljem vođenja evidencije o izvršenim vještačenjima invaliditeta kod djece sa posebnim obrazovnim potrebama;
- dodatne aktivnosti Zavoda za školstvo i Centra za stručno obrazovanje u slučaju potrebe usmjeravanja djece u poseban obrazovni program.

Za monitoring primjene ovog zakona biće zaduženo Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija o čemu će obavještavati Vladu Crne Gore kroz izvještaj o svom radu.

Datum i mjesto

24. 05. 2025. godine

Starješina

Prof. dr Anđela Jakšić-Stojanović

Anđela Jakšić-Stojanović

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA	MINISTARSTVO PROSVJETE, NAUKE I INOVACIJA
NAZIV PROPISA	NACRT ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O VASPITANJU I OBRAZOVANJU DJECE SA POSEBNIM OBRAZOVNIM POTREBAMA

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Predložene izmjene i dopune Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama treba da proces usmjeravanja ove djece sa medicinskog modela prevedu na model ljudskih prava tako što će se odrediti stepen invaliditeta ove djece i stepen podrške koji im je potreban.

Dosadašnji model usmjeravanja djece sa posebnim obrazovnim potrebama baziran je na sistemu usmjeravanja djece koji je sproveden od strane lokalnih komisija. Taj model je zasnovan isključivo na medicinskom pristupu djetetu, dok Konvencija UN o OSI predviđa model zasnovan na poštovanju ljudskih prava. Osim dosadašnjeg uvida u dijagnoze i smetnje djeteta (medicinski model), novi način vještačenja invaliditeta imaće i prikaz potencijalnih prepreka adekvatnom i nesmetanom učestvovanju u zajednici djece sa posebnim potrebama, odn. lica sa invaliditetom, bez diskriminacije i na ravnopravnoj osnovi. Tokom procesa vještačenja invaliditeta djece sa posebnim obrazovnim potrebama biće određen stepen potrebne podrške za uključivanje djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju i osoba sa invaliditetom u život zajednice.

Navedenom izmjenom zakona obezbijediće se pravna sigurnost djeci sa posebni obrazovnim potrebama i njihovim roditeljima, jednostavnije procedure bez dodatnih administrativnih prepreka, kao i jedinstvena primjena propisa u praksi. Dakle, čitav sistem dosadašnjeg usmjeravanja učenika unapređuje se kroz prelazak na sistem određivanja stepena potrebne podrške za uključivanje djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju i osoba sa invaliditetom u život zajednice.

Bez promjene ovog propisa, djeca sa posebnim obrazovnim potrebama bila bi uskraćena za pravo da dobiju adekvatnu podršku koja im je potrebna za potpuno uključenje u život zajednice.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

Predloženim zakonom, kojim se vrše izmjene i dopune važećeg Zakona o vaspitanju i

obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama, postižu se sljedeći ciljevi:

- 1) usaglašavanje Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama sa Zakonom o jedinstvenom vještačenju invaliditeta;
- 2) uspostavljanje jedinstvenih nacionalnih kriterijuma i metodologije za vještačenje invaliditeta zasnovanih na modelu ljudskih prava, umjesto trenutno dominantnog medicinskog modela;
- 3) na nov način propisati postupak usmjeravanja djece sa posebnim obrazovnim potrebama u obrazovni program.

Jačanje inkluzije i položaja djece sa posebnim obrazovnim potrebama uopšteno predviđeno je i novom Strategijom reforme obrazovanja 2025–2035.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?

Opcija status quo, odnosno odsustvo regulatorne promjene, nije uopšte razmatrana jer je važno da se postojeći Zakon o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama uskladi sa Zakonom o jedinstvenom vještačenju invaliditeta, a samim tim i sa Konvencijom UN o OSI.

Prilikom opredjeljenja koju opciju promjene regulatornog okvira primijeniti u ovom slučaju, odlučeno je da to bude *opcija izmjena i dopuna postojećeg zakona*, jer se odredbe važećeg zakona mijenjaju djelimično. U tom smislu, *opcija izmjena i dopuna postojećeg zakona* olakšava razumljivost, preciznost i primjenljivost normi i obezbjeđuje dalju razradu koncepcije samog važećeg zakona.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Predložene izmjene i dopune Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama uticaće pozitivno na djecu sa posebnim obrazovnim potrebama i njihove roditelje, tj. uvešće efikasniji način usmjeravanja učenika u obrazovne programe. Dosadašnji medicinski model usmjeravanja djece sa posebnim obrazovnim potrebama biće zamijenjen modelom koji je usmjeren na ljudska prava.

Predložene izmjene i dopune važećeg Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama neće izazvati troškove građanima i privredi, niti će uvesti bilo kakva administrativna opterećenja ili biznis barijere.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za

implementaciju propisa i u kom iznosu?

- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proistići finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

Za sprovođenje ovog zakona nijesu potrebna finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore ni jednokratno ni u dužem vremenskom periodu, pa samim tim nije bilo potrebno primjenjivati bilo kakvu metodologiju za obračun finansijskih izdataka. Takođe, nije bilo potrebno obezbjeđivati finansijska sredstva za tekuću ili narednu fiskalnu godinu, a samim tim nisu postojali ni problemi u obračunu finansijskih izdataka. Za sprovođenje ovog zakona nijesu potrebna međunarodna finansijska sredstva. Ove izmjene i dopune Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama predviđaju donošenje podzakonskog akta/pravilnika o vođenju registra djece sa posebnim obrazovnim potrebama i njihovo uključivanje u obrazovni program. Primjenom ovog podzakonskog akta ne proističu finansijske obaveze. Nisu postojale sugestije Ministarstva finansija na predlog zakona.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

Tokom rada na izmjenama i dopunama ovog zakona i njegovog usaglašavanja sa Zakonom o jedinstvenom vještačenju invaliditeta korišćena je eksterna ekspertska pomoć. Eksperti su prenosili svoja iskustva iz Hrvatske u ovoj oblasti i na taj način su pomagali da se nađe najbolji modus kod procjene mogućnosti i potreba djece koju ovaj zakon targetira. O Nacrtu ovog zakona neće biti sprovedena javna rasprava imajući u vidu da su u pitanju izmjene i dopune zakona i njegovo usaglašavanje sa Zakonom o jedinstvenom vještačenju invaliditeta, kao i to da se zakon donosi po hitnom postupku.

7. Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

Ne očekuju se prepreke za implementaciju ovog zakona.

Glavni indikatori za mjerenje ispunjenosti ciljeva ovog Zakona su: broj djece za koju je utvrđen stepen podrške prema novoj metodologiji za vještačenje invaliditeta; broj djece usmjeren u određeni obrazovni program; broj djece u evidenciji zavoda za školstvo i centra za stručno obrazovanje.

Da bi se ispunili ciljevi, biće preduzeto niz mjera i aktivnosti, a posebno:

- dodatne aktivnosti Zavoda za školstvo i Centra za stručno obrazovanje s ciljem vođenja evidencije o izvršenim vještačenjima invaliditeta kod djece sa posebnim obrazovnim potrebama;
- dodatne aktivnosti Zavoda za školstvo i Centra za stručno obrazovanje u slučaju potrebe usmjeravanja djece u poseban obrazovni program.

Za monitoring primjene ovog zakona biće zaduženo Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija o čemu će obavještavati Vladu Crne Gore kroz izvještaj o svom radu.

Datum i mjesto

24. 05. 2025. godine

Starješina

Prof. dr Anđela Jakšić-Stojanović

Anđela Jakšić-Stojanović